

Jonin proročki uspjeh

Marana tha (Ps 95)

D Bm F#m Em A D

Ma - ra - na tha! Do - di, Go - spo - di - ne I - su - se!

Detailed description: This block shows the first line of musical notation for the hymn 'Marana tha'. It is written in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. The melody consists of quarter notes. Above the staff, the chords D, Bm, F#m, Em, A, and D are indicated for each measure. The lyrics 'Ma - ra - na tha! Do - di, Go - spo - di - ne I - su - se!' are written below the staff, aligned with the notes.

4 D Bm F#m Em A D

Ma - ra - na tha! Do - di, Go - spo - di - ne I - su - se!

Detailed description: This block shows the second line of musical notation for the hymn 'Marana tha'. It is written in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The melody consists of chords. Above the staff, the chords D, Bm, F#m, Em, A, and D are indicated for each measure. The lyrics 'Ma - ra - na tha! Do - di, Go - spo - di - ne I - su - se!' are written below the staff, aligned with the chords. A small number '4' is written at the beginning of the line.

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ak. g. 2025./26. ECTS 6
ponedjeljkom i srijedom u 10:15

Proroštvo i apokaliptika

amdg.eu → nastava → FTI

Pregled (prezentacije), tekstovi, audio- i
videozapisi...

Božo Lujić, *Starozavjetni proroci*

Jonin proročki uspjeh

Ninivljani povjerovaše Bogu
(Jon 3,5)

Jona – golubica (usp. Post 8,8-12)

„40 dana” (Jon 3,4) – proroštvo?

Bjeginac

- c1s: ים *jām* more, מים *májim* voda
- ירד (*jārad*, “silaziti” 4x Jon 1,3[2x].5; 2,7)
 - Luka Jafa (3)
 - Brod za Taršiš (3)
 - Na dno lađe (5)
 - “siđoh” – u ribi (2,7)
- *Iskren* (Jon 1,9s):
 - vjernik (9)
 - bježi (10)
- *Preuzima krivnju* (v12):
 - “zbog mene”
 - “Bacite me!” – bijeg ili žrtva?

Prva molitva

- Tek u Jon 2,2
progovara Bogu
 - *Optužuje* (v4):
- “Ti si me bacio” (v4)
- Odbačen? v5 (kao Kajin)
 - *Priznaje vezu s Bogom* (v7):
- יהוה, Bože moj
 - *Teološki uvid u 2,10:*
- “Spasenje (korijen: ישע *jāša*) pripada Gospodinu”
 - *Plodovi u 3,3:*
- Jona opet ustaje 3,3 (usp. 1,2) i kreće u Ninivu

S. Dalí, Jona u ribljoj utrobi, Sacra Biblia 1964-1967

Uspjeh

- **Stekli povjerenje, stavili pouzdanje u Boga (Jon 3,5) אָמַן**
 - Vjeruju u *obraćenje* Božje (2x שׁוּב *šûb* 3,9)
 - **KS: povratiti, odustati;**
Š. opet umilostiviti, odustati
 - *Koliko dugo hoda (3,4)?*
- **“Jedan dan” – trećina Ninive**
 - *Obračenik u 3,6?*
- **Kralj ninivski – pokornik (3,6)**
 - *Vjera mornara u 1,5.14.16:*
- **“Svaki svome bogu” (5)**
- **Zazivaju Gospodina (14)**
- **Prinose žrtve Gospodinu (16)**

Otvoren razgovor

- *Druga molitva* (4,2 ← 2,2)
- *Negativni radikalizam* (4,3.8):
- “Smrt je bolja!”
- Bog oba puta reagira (4,4.9):
- “Čini li ti ljutnja dobro?”
 - Obje strane govore
- *Iskustvena komunikacija*:
 - srdžba (4,1)
 - Hlad → radost (6)
 - sunce, užaren vjetar (8) → srdžba (9)

Jona poznaje Zakon (Jon 4,2)

- יהוה =
- milosrdan, milostiv, spor na srdžbu, bogat dobrotom
- Objava Mojsiju u Izl 34,6
 - *Jona dodaje (Jon 4,2 usp. Jl 2,13):*
- sažaljenje nad zlom רעה *rā'â*
 - Kod Ninive (3,10 רעה)
 - Zahvatilo Jonu (4,1 רעה)
 - Gospodin liječi (4,6 רעה)
- *Sam iskusio spasenje (2,10s):*
 - “Gospodinu pripada spasenje”
- Riba ga izbacila na kopno (2,11)

Pouka proroku

- *Kako Jona odgovara na pitanje o emociji (4,4s)?*
- **Napušta dijalog (4,5)**
 - Zlorabi sjenicu (4,5)
 - *Razumljiva emocija prema Asiriji*
 - *Na početku realno o sebi (4,2s):*
- **Htio sam pobjeći (2), uzmi život moj (3)**
- **Na kraju prvi govor koji sluša (4,10s)**
 - Razlika: bršljan ⇔ stotinu tisuća ljudi
- **Postao slušatelj?**
- **Više truda nego s mornarima, kraljem i gradom**

ברכי נפשי את יהוה

barahi nafši et Adonaj (Ps 103)

melodija: donje note

[ba - ra - hi naf - ši et A - do - naj,

ba - ra - hi naf - ši et A - do - naj!]

**Blagoslivljaj, dušo moja,
Blagoslivljaj Gospodina!**

Ime ću tvoje (Ps 145)

C Am F C

I - me ću tvo - je, Go - spo - di - ne,

F C G C

bla - go - sliv - lja - ti do - vije - ka

Mihej

– teolog “Ostatka”

- 6. od XII
- 2,12; 4,7; 5,6s; 7,18
- – jedini 5x “ostatak” u XII
- מִיכָה *mikâ* “tko [je] kao...” (usp. Mihael)
- ime definirano u molitvi 7,18 s El

Prorok bez titule

- *Iz kojega mjesta (1,1 usp. 1,14)*
- **Morešet Gat – o kojemu prorokuje (1,14)**
- **Mih 3,12: Sion polje,
Jeruzalem ruševina...**
- **Primjer kod Jr 26,18: Morešećanin**
 - *Poznat po 6,3s (Uskrs) i 5,1 (Božić):*
- **Narode moj, što sam ti učinio...
odgovori mi (6,3)**
Ja sam te izbavio iz kuće ropstva (4)
- **Betleheme, iz tebe će izići vladar (5,1; Mt 2,6)**
- **Ime drukčije od מיכיהו *mikajáhu* (1 Kr 22)**
 - **Ahab primjer zlih djela u Mih 6,14**

Proročka snaga

- Glasnička formula (2,3;3,5):
ovako govori יהוה
- Protiv zlih bogataša (2,3)
- Protiv lažnih proroka (3,5)
 - *Formula Riječi Gospodnje* (5,9)
- Bog će ukloniti iz Ostatka konje, kola, utvrde, idole
 - *Veze s NZ* (7,6; 6,6-8)
 - Betlehem (5,1), Dobri Pastir (Pasi svoj narod! 7,14), Božje milosrđe (Tko je Bog kao ti – prašta krivnju, uživa u pomilovanju 7,18)
- Roditelji protiv djece, snaha protiv svekrve (7,6; Lk 12,52)
- Objavljeno ti je, čovječe, što יהוה traži od tebe (6,8)
 - Zapovijedi znadeš (Mt 10,19); Prva zapovijed (Lk 10,27)

Ostatak

- *Proroštva o Ostatku*
u 1,12, 4,7; 5,6s; 7,18
- Okupit ću Ostatak
kao svoje stado (1,12)
- Stvaram Ostatak od hromih, raspršenih, izgnanih –
moćan narod (4,7)
- Među narodima Ostatak rosa i kiša,
i lav koji razdire (5,6s)
- Opraštaš grijeh Ostatku (7,18)
 - *Mihej apokaliptik* (4,1; usp. 2,4; 4,6; 5,9; 7,11s):
- Eshaton: kraj danâ (4,1);
- “onaj dan” (2,4; 4,6; 5,9; 7,11s)

Blizak Izaiji

- U vrijeme Jotama, Ahaza, Ezekije koji je Izaijin prijatelj (Mih 1,1)
 - *Kad Mih prorokuje Samariji (1,8):*
- Hoda gol i bos (1,8) – usp. Iz 20,2-4
 - *Apokaliptičko proroštvo u Mih 4,1-5; Iz 2,2-5*
- Hodočašće naroda
- Mač u plug, koplje u srp (Mih 4,5; Iz 2,4)
 - *U vrijeme Ezekije (i Asirije) (4,10):*
- o Babilonu (4,10 usp. Iz 13s)
 - I pozitivno o Babilonu kao Jr: ondje će te יהוה otkupiti (Mih 4,10)
 - *Iščekivanje (Mih 2,5):*
- Dok ne rodi ona koja ima roditi (5,2);
porođajne boli (4,9s) usp. Iz 7,14

U dijalogu

- *Kome govori u Mih 1,2? U 1,11.13.15?*
- **Poslušajte svi narodi 1,2 (usp. 4,2);**
 - usp. Mihej ben Jimla (1 Kr 22,28)
- **Šafirka (1,11); Lakišanka (v13); Marešanka (v15)**
 - *Glavari i vođe Izraela u 3,1.9:*
- **Moraju poznavati (3,1) → preziru (KS: gadi im se) (9) מִשְׁפָּט *mišpaṭ***
 - *Posljedice u 3,4.12?*
- **Bog će sakriti lice (3,4) → propast Jeruzalema (v12)**
 - *Sugovornici u 4,9-14; 5,1...?*
- **kći Sionska (4,9-14); Betlehem (5,1)**

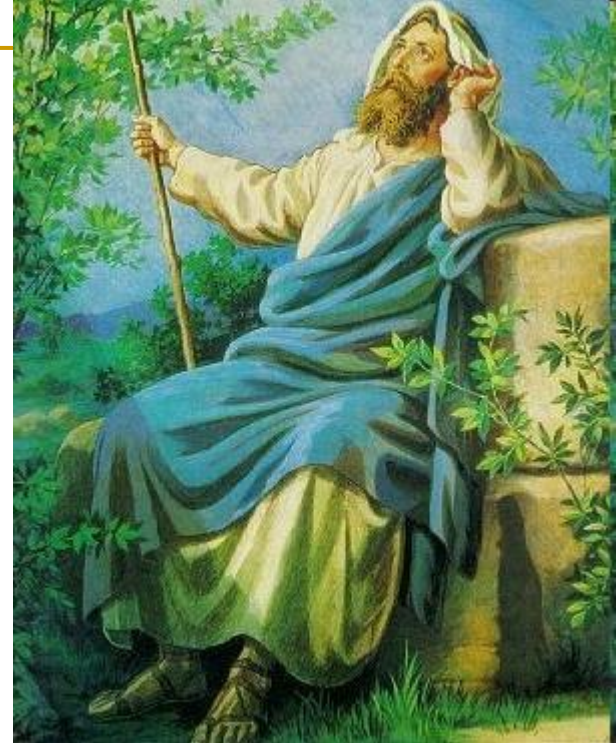
Mihej u snazi Duha (3,8)

- *Govor protiv proroka u Mih 2,11; 3,5:*
- Priznat tko o vinu proriče (2,11)
- Ako dobiju hranu, proriču mir (3,5)
- *Sudbina u 3,6s:*
- Doći će tama nad njih (3,6)
- Neće dobiti odgovora (3,7)
- *Mihejeva snaga u 3,8?*
- Puna snage i Duha Božjega (3,8)
- *Zahtjevno iskustvo 7,2.7:*
- Jao meni! – pandemija Kajinova sindroma (7,2)
- Ipak: a ja prema Bogu zagledan, Bog me spasava, uslišat će me (7,7)
- Završetak proroštva u 7,14-20: zagovorna molitva

Mihej – teolog

- *Dopušta Bogu da govori*
(npr. 1,1; 1,6; 6,3-15) ⇔ prorok npr. 1,2.8
- **Gospodin će svjedočiti (1,2),
zakukat ću (8)**
- **Riječ Jahvina (1,1)**
- **Božji govor: Samarija kamenje (1,6)**
- **Pravda se s narodom:
“puče moj” (6,3-15)**
 - *Uloga Božja u 2,13; 4,7.13*
- **Na čelu Ostatka vlada kao *kralj* (2,13)**
- **Nad Ostatkom *kraljevat* će
na gori Sinu do vijeka (4,7)**
- ***Gospodar sve zemlje* (4,13)**

Bog kod Miheja

- *Bog smišlja zlo (Mih 2,3) – kome (v1)?*
- **onima koji smišljaju zlo (v1)**
– rat Gospodnji
- *Osobita skrb u 2,12; 4,6s; 7,14*
- **Skupit će Ostatak kao stado (2,12)**
- **Okupit će hrome i prognane (4,6s)**
- **Molitva *Pastiru* (7,14)**
 - *Zaključna Božja osobina: 7,18*
- ***Nosi* krivnju Ostatku (usp. Izl 34,7) – Jaganjac Božji**
- ***Uživa* u privrženosti**

